Projekt z dnia 21 marca 2019 r.

ROZPORZĄDZENIE

MINISTRA ŚRODOWISKA[1)]

z dnia .....2019 r.

w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych[2)]

Na podstawie art. 91 ust. 10 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.[3)]) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:
1) szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać programy ochrony powietrza i plany działań krótkoterminowych;
2) formę sporządzania i niezbędne części składowe programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych;
3) zakres zagadnień, które powinny zostać określone i ocenione w programach ochrony powietrza i planach działań krótkoterminowych.

§ 2. Programy ochrony powietrza składają się z:
1) części opisowej;
2) części wyszczególniającej obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji programów ochrony powietrza;
3) uzasadnienia określonych i ocenionych przez zarząd województwa zagadnień.

§ 3. Część opisowa programu ochrony powietrza obejmuje:
1) informacje ogólne na temat lokalizacji i topografii strefy, w skład których wchodzą:
   a) dane ogólne:
      – nazwa województwa lub województw,

[1)] Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 10 stycznia 2018 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. poz. 96).

[2)] Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża:
1) dyrektywę 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.01.2005, str. 3, Dz. Urz. UE L 87 z 31.03.2009, str. 109 oraz Dz. Urz. UE L 226 z 29.08.2015, str. 4);
2) dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 226 z 29.08.2015, str. 4);
3) decyzję wykonawczą Komisji 2011/850/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. ustanawiającą zasady stosowania dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do systemu wzajemnej wymiany informacji oraz sprawozdań dotyczących jakości otaczającego powietrza (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011, str. 86 oraz Dz. Urz. UE L 156 z 20.06.2017, str. 36).

[3)] Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. 1356, 1479, 1564, 1590, 1592, 1648, 1722, 2161, 2533 oraz z 2019 r. poz. 42, 412 i 452.

- nazwa strefy,
- mapa strefy opracowana w państwowym systemie odniesień przestrzennych, z wykorzystaniem materiałów i baz danych gromadzonych w państwowym zasobie geodezyjnym i kartograficznym, która stanowi załącznik do programu ochrony powietrza,

b) opis punktu pomiarowego wraz z jego lokalizacją na mapie opracowanej w państwowym systemie odniesień przestrzennych i podaniem współrzędnych geograficznych, stanowiące załącznik do programu ochrony powietrza,

c) opis strefy objętej programem ochrony powietrza, w tym:
- powierzchnię strefy (km^2) i szacunkową liczbę osób zamieszkujących strefę, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i dzieci,
- dane topograficzne strefy i dane o czynnikach klimatycznych i meteorologiczne mających wpływ na poziom substancji w powietrzu oraz wyniki uzyskiwane z modeli wykorzystywanych przy prognozowaniu poziomów substancji w powietrzu,
- określenie substancji, ze względu na przekroczenie poziomu której wymagane było przygotowanie programów ochrony powietrza,
- określenie obszaru przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu w strefie (km^2) wraz z podaniem klasyfikacji obszaru (wiejski, wiejski – niedaleko miasta, wiejski – regionalny, podmiejski, miejski),
- szacunkową liczbę osób narażonych na oddziaływanie substancji, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych i dzieci,

2) informację na temat przekroczeń poziomów dopuszczalnych lub docelowych oraz pułapu stężenia ekspozycji wraz z podaniem zakresu naruszeń, z wyszczególnieniem:

a) informacji dotyczących wielkości poziomów substancji w roku, od którego z uwagi na mierzone stężenia substancji w powietrzu, wymagane jest opracowanie programu ochrony powietrza i pięciu latach poprzedzających, a w przypadku braku pomiarów z okresu pięciu lat poprzedzających wielkości dostępne z krótszych okresów, wraz z podaniem zakresu przekroczeń poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu,

b) metod stosowanych przy ocenie poziomów substancji w powietrzu,

c) wykazu substancji w powietrzu, ze względu na które konieczne było opracowanie programu ochrony powietrza,

d) głównych źródeł emisji substancji lub ich grup strategicznych, odpowiedzialnych za przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych wraz z dokonaniem podziału źródeł zanieczyszczeń w oparciu o strukturę źródeł emisji określoną przez Europejską Agencję Środowiska[4)] oraz oszacowanie wielkości emisji substancji z tych źródeł,

e) szacunkowego poziomu tła regionalnego stężeń substancji w $\mu g/m^3$ lub ng/m^3 ogółem, w podziale na krajowe, transgraniczne, naturalne oraz inne,

f) szacunkowego podziału dla przyrostu tła miejskiego stężeń substancji w $\mu g/m^3$ lub ng/m^3 ogółem, w podziale na ruch drogowy, przemysł oraz produkcja ciepła i energii

---

[4)] Struktura źródeł emisji określona jest w Przewodniku „EEA/EMEP Emission Inventory Guidebook", w układzie klasyfikacji SNAP (Nomenklatura dla źródeł zanieczyszczenia powietrza), zamieszczonym na stronie Europejskiej Agencji Środowiska pod linkiem: https://www.eea.europa.eu/themes/air/emep-eea-air-pollutant-emission-inventory-guidebook.

elektrycznej, rolnictwo, sektor handlowy i mieszkaniowy, żegluga, terenowe maszyny jezdne, naturalne, transgraniczne oraz inne,

g) szacunkowego podziału dla przyrostu lokalnego stężeń substancji w $\mu g/m^3$ lub ng/m^3 ogółem, w podziale na ruch drogowy, przemysł oraz produkcja ciepła i energii elektrycznej, rolnictwo, sektor handlowy i mieszkaniowy, żegluga, terenowe maszyny jezdne, naturalne, transgraniczne oraz inne,

h) czynników powodujących przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, ze szczególnym uwzględnieniem przemian fizykochemicznych tych substancji, w tym transgranicznego przenoszenia substancji,

i) procentowego udziału substancji zanieczyszczających w powietrzu wprowadzanych w strefie objętej programem ochrony powietrza, w ramach powszechnego i zwykłego korzystania ze środowiska przez podmioty korzystające ze środowiska,

j) łącznej wielkości emisji substancji zanieczyszczających powietrze pochodzącej ze źródeł znajdujących się na obszarze przekroczeń w strefie i poza strefą (Mg/rok),

k) informacji o napływie substancji z innych obszarów lub regionów i poza strefą,

l) informacji dotyczących możliwych do podjęcia działań na obszarze przekroczeń lub poza obszarem przekroczeń, które będą skutkować redukcją poziomów substancji w powietrzu do poziomów nieprzekraczających poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji;

3) przewidywany poziom substancji w powietrzu w strefie, w roku prognozowanym zakończenia programu ochrony powietrza, ze szczególnym uwzględnieniem:

a) scenariusza odniesienia dla przyszłego stężenia substancji w powietrzu w strefie, w tym:

- poziomów substancji uwzględnionych w programie ochrony powietrza przy założeniu niepodejmowania żadnych dodatkowych działań ponad te, których konieczność podjęcia wynika z istniejących przepisów, z uwzględnieniem poziomu tła,
- informacji dotyczących koniecznych do podjęcia odpowiednich działań, tak aby okres, w którym poziomy dopuszczalne oraz pułap stężenia ekspozycji nie są dotrzymane był jak najkrótszy, jak również mających na celu osiągniecie poziomów docelowych,
- planowanej poprawy stanu powietrza do osiągnięcia poziomów dopuszczalnych, docelowych oraz pułapu stężenia ekspozycji i przewidywanego czasu potrzebnego na osiągnięcie tego celu,
- prognoz poziomów substancji (wartość średnioroczna) w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji, uwzględnionych w programie ochrony powietrza w roku zakończenia programu ochrony powietrza po zrealizowaniu wszystkich działań, określonych w harmonogramie realizacji działań naprawczych, o którym mowa w pkt 5 lit. b,
- prognoz dopuszczalnej liczby dni z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (w przypadku gdy normą jest liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego - wartość 24-godzinna), w roku kalendarzowym, uwzględnionych w programie ochrony powietrza w roku jego zakończenia, po zrealizowaniu wszystkich działań,

b) określenia planowanych działań, w celu osiągnięcia poziomów dopuszczalnych i docelowych oraz pułapu stężenia ekspozycji w powietrzu w strefie, ze szczególnym uwzględnieniem kierunku i zakresu działań niezbędnych do przywrócenia poziomów substancji w powietrzu do poziomów dopuszczalnych, tak aby okres, w którym poziomy dopuszczalne oraz pułap stężenia ekspozycji nie są dotrzymane, był jak najkrótszy;

4) scenariusze wielkości emisji w roku zakończenia programu ochrony powietrza oraz oszacowanie wielkości emisji substancji ze źródeł, o których mowa w pkt 2 lit. d, po zrealizowaniu wszystkich działań,

5) informacje dotyczące planowanych do podjęcia działań w celu osiągnięcia poziomów dopuszczalnych i docelowych oraz pułapu stężenia ekspozycji, w tym:

a) wykaz i opis wszystkich planowanych do realizacji działań określonych w programie ochrony powietrza, uwzgledniający odpowiednie działania, tak aby okres, w których poziomy dopuszczalne oraz pułap stężenia ekspozycji nie są dotrzymywane był jak najkrótszy,

b) harmonogram realizacji działań naprawczych, w tym poszczególnych działań krótkoterminowych – na okres nie dłuższy niż 2 lata (I etap – poniżej 1 roku, II etap – jeden rok, III etap – powyżej jednego roku), średnioterminowych – na okres nie dłuższy niż 4 lat i działań długoterminowych - na okres nie dłuższy niż 6 lat, wskazujący:
- planowane daty rozpoczęcia realizacji poszczególnych działań (rok-miesiąc-dzień), w podziale na roczne etapy realizacji,
- planowane daty zakończenia realizacji poszczególnych działań (rok-miesiąc-dzień), w podziale na roczne etapy realizacji,
- planowany termin osiągnięcia efektu realizacji poszczególnych działań (rok-miesiąc-dzień), w podziale na roczne etapy realizacji,
- sektory źródłowe uwzględnione w działaniach,
- kategorię działań, o których mowa w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 94 ust. 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,

c) szacowane koszty realizacji działań naprawczych w podziale na roczne etapy realizacji oraz wskazanie propozycji źródeł finansowania działań naprawczych,

d) wskaźniki specyficzne dla planowanych działań naprawczych, w tym:
- liczba przeprowadzonych termomodernizacji,
- liczba wymian źródeł ogrzewania z paliwa stałego na:
  - – przyłącze do sieci ciepłowniczej,
  - – ogrzewanie gazowe,
  - – przyłącze do sieci gazowej,
  - – odnawialne źródła energii,
  - – ogrzewanie na paliwo stałe,
- liczba miejsc parkingowych,
- liczba przeprowadzonych kontroli w zakresie spalania odpadów i pozostałości roślinnych,
- liczba wykrytych nieprawidłowości w zakresie spalania odpadów i pozostałości roślinnych,

e) planowany do osiągnięcia efekt ekologiczny działań naprawczych polegający na redukcji wielkości emisji zanieczyszczeń oraz planowane wielkości zmiany stężeń

substancji w powietrzu objętych programem, w poszczególnych latach objętych programem oraz w roku zakończenia realizacji programu, w tym:
- redukcję wielkości emisji substancji w ciągu roku osiągnięta w wyniku realizacji programu ochrony powietrza, w tym poszczególnych działań, określonych efektem redukcji emisji danej substancji wyrażonym w Mg/rok,
- planowaną wielkość zmiany stężeń substancji (objętą programem ochrony powietrza) w roku prognozowanym w związku z realizacją poszczególnych działań ($\mu g/m^3$ lub ng/m^3),

f) podmioty i organy odpowiedzialne za realizację działań naprawczych,
g) listę innych działań, niewynikających z programu ochrony powietrza, planowanych lub już przygotowanych, poddanych analizie i przewidzianych do realizacji;

6) listę działań krótkoterminowych zmierzających do ograniczenia ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu.

§ 4. Planowane daty rozpoczęcia i zakończenia realizacji poszczególnych działań, o których mowa w § 3 pkt 5 lit. b tiret pierwszy i drugi, ustala się uwzględniając:
1) wielkość przekroczenia poziomu dopuszczalnego i docelowego substancji w powietrzu;
2) podział źródeł emisji, w podziale na kategorie SNAP;
3) przewidywany poziom stężenia w roku prognozowanym w $\mu g/m^3$ lub ng/m^3;
4) przewidywaną liczbę przekroczeń poziomu dopuszczalnego (wartość 24-godzinna);
5) rozkład gęstości zaludnienia w strefie objętej programem ochrony powietrza;
6) możliwości finansowe, społeczne i gospodarcze podmiotów objętych programem ochrony powietrza;
7) uwarunkowania wynikające z funkcjonowania na obszarze strefy form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1-9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, 2244 i 2340).

§ 5. Część wyszczególniająca obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji programu ochrony powietrza określa:
1) organy administracji publicznej właściwe w sprawach:
   a) przekazywania organowi określającemu program ochrony powietrza informacji o wydawanych decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów programu ochrony powietrza,
   b) wydania aktów prawa miejscowego,
   c) monitorowania realizacji programu ochrony powietrza lub poszczególnych zadań programu ochrony powietrza;
2) podmioty korzystające ze środowiska i ich obowiązki i ograniczenia ustalone w programie ochrony powietrza.

§ 6.1. Uzasadnienie zakresu określonych i ocenionych przez zarząd województwa zagadnień programu ochrony powietrza obejmuje:
1) uwarunkowania wynikające z planów zagospodarowania przestrzennego województw, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz obszarów ograniczonego użytkowania lub stref przemysłowych na terenie strefy, o której mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 lub pkt 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, objętym programem ochrony powietrza;

2) bilanse substancji zanieczyszczających powietrze wykonane dla podmiotów korzystających ze środowiska i napływów substancji zanieczyszczających powietrze spoza obszaru strefy objętej programem ochrony powietrza, które oddziaływują na poziomy substancji w powietrzu;
3) ocenę oraz analizę ekonomiczną możliwych do zastosowania rozwiązań techniczno-technologicznych i organizacyjnych, zmierzających do ograniczenia oddziaływania instalacji i urządzeń mających znaczący udział w poziomie ozonu w powietrzu i tlenków azotu i niemetanowych lotnych związków organicznych, w celu osiągnięcia docelowego poziomu ozonu w powietrzu, ze szczególnym uwzględnieniem związanych z tym kosztów i korzyści, w sposób efektywny kosztowo, tak aby uniknąć ponoszenia nadmiernych kosztów - w przypadku programu ochrony powietrza opracowanego ze względu na przekroczenia poziomu docelowego dla ozonu;
4) szacunkowe wyliczenie czasu potrzebnego do osiągnięcia celów zakładanych w programie ochrony powietrza, z podziałem na poszczególne działania;
5) opis działań naprawczych możliwych do zastosowania, które nie zostały wytypowane do wdrożenia w programie ochrony powietrza, wraz z uzasadnieniem przyczyn ich niezastosowania;
6) analizę dokumentów, materiałów i publikacji wykorzystanych do opracowania programu ochrony powietrza ze szczególnym uwzględnieniem:
   a) pozwoleń na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza,
   b) wykazów rodzajów i ilości substancji wprowadzanych do powietrza, sporządzanych w ramach systemu opłat za korzystanie ze środowiska,
   c) opisów technik i technologii dotyczących ograniczania wprowadzania substancji do powietrza,
   d) rejestrów znajdujących się w Krajowym Rejestrze Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń,
   e) obowiązujących i zakończonych dokumentów strategicznych realizowanych na poziomie wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym,
   f) raportów o oddziaływaniu przedsięwzięć na środowisko,
   g) polityk, strategii, planów i programów o charakterze ogólnokrajowym;
8) załączniki w formie graficznej uwzględniające:
   a) podział administracyjny strefy objętej programem ochrony powietrza,
   b) lokalizację:
      – instalacji, których eksploatacja powoduje wprowadzanie do powietrza substancji, dla których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne lub docelowe w strefie, której dotyczy program ochrony powietrza i w jego bezpośrednim sąsiedztwie,
      – punktu pomiarowego,
   c) wykaz głównych źródeł emisji odpowiedzialnych za przekroczenie poziomu dopuszczalnego lub docelowego substancji w strefie, ze względu na które opracowany został program ochrony powietrza.

2. Załączniki, o których mowa w ust. 1 pkt 8, sporządza się odrębnie dla każdej substancji, dla której występuje przekroczenie standardów jakości powietrza.

§ 7. 1. W programie ochrony powietrza określa się i ocenia następujące zagadnienia:
1) ilość wprowadzanych do powietrza substancji, ze względu na które opracowany został program ochrony powietrza, w strefie, z wyszczególnieniem:
   a) instalacji, urządzeń i rodzajów powszechnego korzystania ze środowiska,

b) napływu substancji zanieczyszczających obszar strefy, ze względu na które opracowany został program ochrony powietrza, z wyróżnieniem instalacji zlokalizowanych w jego bezpośrednim sąsiedztwie, instalacji zlokalizowanych na obszarze województwa, napływu substancji zanieczyszczających, pochodzących od innych instalacji zlokalizowanych na terenie kraju lub za granicą;

2) kierunki i zakres działań niezbędnych dla osiągnięcia poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji oraz pułapu stężenia ekspozycji w powietrzu, w tym ustalenie zadań priorytetowych;

3) zmiany w jakości paliw wykorzystywanych do celów wytwarzania energii elektrycznej i ciepła oraz celów transportowych, dopuszczonych do użycia w strefie;

4) konieczność zastosowania najlepszej dostępnej techniki;

5) realizację zobowiązań międzynarodowych w zakresie ograniczania emisji do powietrza;

6) przewidywane zmiany wielkości emisji substancji zanieczyszczających do powietrza ze źródeł:

a) zlokalizowanych poza granicami kraju – mających wpływ na przekroczenie poziomów dopuszczalnych i docelowych substancji w powietrzu w strefie,

b) zlokalizowanych na terenie kraju elektrowni konwencjonalnych, elektrociepłowni i innych instalacji będących przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2018 r. poz. 2081),

c) zlokalizowanych na obszarze województw graniczących z województwem, w którym zlokalizowana jest strefa, wymagających pozwolenia zintegrowanego.

§ 8. Plany działań krótkoterminowych składają się z:

1) części opisowej;

2) części wyszczególniającej obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji planów działań krótkoterminowych;

3) uzasadnienia określonych i ocenionych przez zarząd województwa zagadnień.

§ 9. Część opisowa planu działań krótkoterminowych obejmuje:

1) analizę stanu powietrza w strefie ze szczególnym uwzględnieniem:

a) roku przekroczenia poziomu dopuszczalnego lub docelowego, który doprowadził do opracowania planu działań krótkoterminowych,

b) identyfikacji zagrożenia przekroczenia poziomów alarmowych lub istotne przekroczenia, ponad 200%, poziomów dopuszczalnych lub docelowych, w tym w ciągu ostatnich 5 lat,

c) wielkości poziomów substancji w powietrzu w strefie, w tym warunków, w których powstają ponadnormatywne stężenia analizowanych substancji,

d) potencjalnych źródeł przekroczeń poziomów alarmowych, informowania, dopuszczalnych lub docelowych substancji w powietrzu na obszarze strefy, prawdopodobny wpływ realizowanego planu działań krótkoterminowych na poziomy substancji, w tym na skrócenie czasu trwania przekroczenia oraz ograniczenie narażenia;

2) zakres i rodzaj działań krótkoterminowych oraz sposób postępowania w przypadku ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego, informowania, dopuszczalnego lub docelowego substancji w powietrzu, ze szczególnym uwzględnieniem:

a) działań ze względu na przekroczenie poziomów alarmowych i informowania,
b) działań ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych lub docelowych,
c) planowanego do osiągnięcia efektu ekologicznego wynikającego z realizacji działań,
d) listy podmiotów korzystających ze środowiska, obowiązanych do ograniczenia lub zaprzestania wprowadzania gazów lub pyłów do powietrza, które eksploatują instalację objętą postępowaniem kompensacyjnym, o którym mowa w art. 227-229 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
e) sposobu organizacji i ograniczeń lub zakazu ruchu pojazdów i innych urządzeń napędzanych silnikami spalinowymi,
f) sposobu postępowania organów, instytucji i podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli w przypadku wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji w powietrzu,
g) sposobu i trybu powiadamiania przez wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego o zaistnieniu przekroczeń poziomów alarmowych, informowania, dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji w powietrzu,
h) skutków realizacji planu działań krótkoterminowych, zagrożeń i barier realizacji,
i) termin podjęcia konkretnych działań krótkoterminowych;

3) ogólną strategię udostępniania informacji wszystkim zainteresowanym stronom.

2. Przykłady możliwych działań krótkoterminowych i ograniczeń wynikających z planu działań krótkoterminowych określa załącznik do rozporządzenia.

§ 10. Część wyszczególniająca obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji planu działań krótkoterminowych wskazuje:

1) organy administracji publicznej właściwe w sprawach:
   a) przekazywania organowi określającemu plan działań krótkoterminowych informacji o wydawanych decyzjach, których ustalenia zmierzają do osiągnięcia celów planu,
   b) wydania aktów prawa miejscowego,
   c) monitorowania realizacji poszczególnych zadań planu działań krótkoterminowych;
2) podmioty korzystające ze środowiska i ich obowiązki i ograniczenia ustalone w planie działań krótkoterminowych.

§ 11. Uzasadnienie zakresu określonych i ocenionych zagadnień planu działań krótkoterminowych obejmuje zakres spraw, o których mowa w § 10 pkt 2.

§ 12. Programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych sporządzane są w postaci papierowej oraz w postaci elektronicznej.

§ 13. Programy ochrony powietrza przyjęte przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zachowują moc i obowiązują do czasu, na jaki zostały uchwalone.

§ 14. Do programów ochrony powietrza opracowywanych dla stref zaklasyfikowanych jako strefy, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 lub art. 89 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w wyniku oceny poziomów substancji w powietrzu za 2017 r. oraz do planów działań krótkoterminowych stanowiących integralną część tych programów stosuje się przepisy rozporządzenia zmienianego w § 1 w brzmieniu dotychczasowym, jednak nie dłużej niż do dnia 15 czerwca 2020 r.

§ 15. 1. Do programów ochrony powietrza opracowywanych dla stref zaklasyfikowanych jako strefy, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 i pkt 4 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska, w wyniku oceny poziomów substancji w powietrzu za 2018 r., oraz do planów działań krótkoterminowych stanowiących integralną część tych programów stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia.

2. Programy ochrony powietrza, o których mowa w ust. 1, przekazuje się ministrowi właściwemu do spraw środowiska po raz pierwszy w terminie do dnia 20 czerwca 2020 r.

§ 16. Traci moc rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. poz. 1119).

§ 17. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia.

MINISTER ŚRODOWISKA

ZA ZGODNOŚĆ
POD WZGLĘDEM PRAWNYM,
LEGISLACYJNYM I REDAKCYJNYM

Zastępca Dyrektora
Departamentu Prawnego
Anna Kozłowska-Żywar

PODSEKRETARZ STANU
Sławomir Mazurek

Dyrektor Departamentu
Ochrony Powietrza i Klimatu
Agnieszka Sosnowska
2019 -03- 21

21.03.2019r

Załącznik do rozporządzenia Ministra Środowiska
z dnia ... (poz. ...)

Załącznik

PRZYKŁADY MOŻLIWYCH DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH I OGRANICZEŃ WYNIKAJĄCYCH Z PLANU DZIAŁAŃ KRÓTKOTERMINOWYCH

1) **Działania krótkoterminowe i ograniczenia w zakresie redukcji emisji powierzchniowej:**
   a) czasowy zakaz palenia w kominkach, jeżeli nie stanowią one jedynego źródła ogrzewania mieszkań w okresie grzewczym,
   b) czasowe zawieszenie robót budowlanych, uciążliwych ze względu na jakość powietrza,
   c) nakaz zraszania pryzm materiałów sypkich w celu wyeliminowania pylenia,
   d) zakaz palenia pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi, z wyłączeniem działań i czynności związanych z gospodarką leśną.

2) **Działania krótkoterminowe i ograniczenia w zakresie redukcji emisji liniowej:**
   a) przeniesienie uciążliwego natężenia ruchu samochodowego na odcinki alternatywne, wyznaczone przez zarządzających drogami na danym obszarze,
   b) ograniczenie ruchu samochodowego poprzez promocję i wprowadzanie zachęt do korzystania z innych form komunikacji, np. komunikacji publicznej,
   c) upłynnienie ruchu drogowego poprzez stosowanie inteligentnych systemów zarządzania ruchem, tzw. „zielona fala",
   d) czyszczenie ulic na mokro,
   e) czasowy zakaz wjazdu wyznaczonych pojazdów do wyznaczonych stref szczególnego narażenia,
   f) wprowadzenie możliwości bezpłatnego podróżowania komunikacją publiczną,
   g) montaż tablic informujących o objazdach,
   h) bezwzględny zakaz wjazdu samochodów ciężarowych na wyznaczone trasy w miastach,
   i) rozwinięcie akcji informacyjnych i edukacyjnych, promujących wspólne dojazdy do pracy (jednym samochodem) oraz korzystania z komunikacji miejskiej,
   j) tworzenie systemów połączenia parkowania z komunikacją publiczną – parkuj + jedź „P+R" dla indywidualnych osób.

3) **Działanie krótkoterminowe i ograniczenia w zakresie redukcji emisji punktowej** – czasowe ograniczenie produkcji w instalacjach mających szczególnie uciążliwy wpływ na jakość powietrza w instalacjach wskazanych w planie działań krótkoterminowych jako mających największy wpływ na jakość powietrza na danym terenie.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych przygotowany został na podstawie upoważnienia zawartego w art. 91 ust. 10 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - *Prawo ochrony środowiska* (Dz. U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm.).

Ww. przepis stanowi upoważnienie dla ministra właściwego do spraw środowiska, do określenia w drodze rozporządzenia szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać programy ochrony powietrza oraz plany działań krótkoterminowych.

Wydanie niniejszego rozporządzenia jest elementem wdrożenia wyroku z dnia 22 lutego 2018 r. Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przeciwko Polsce w związku z wniesieniem skargi przez Komisję Europejską w zakresie utrzymujących się od lat przekroczeń norm jakości powietrza dla pyłu drobnego PM10 m.in. poprzez modyfikację rozwiązań wynikających z aktualnie obowiązującego rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. *w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych* (Dz. U. poz. 1028), pod kątem użytego w art. 23 ust. 1 akapit 2 dyrektywy 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 maja 2008 r. *w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy* (zwanej dalej dyrektywą 2008/50/WE) sformułowania *„programy ochrony powietrza określają odpowiednie działania, tak aby okres, w którym poziomy dopuszczalne i docelowe nie są dotrzymane był jak najkrótszy"*, oraz podniesienia skuteczności działań naprawczych mających na celu dotrzymanie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji w powietrzu oraz pułapu stężenia ekspozycji na pył zawieszony PM2,5, określonych w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE i dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/107/WE z dnia 15 grudnia 2004 r. *w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu.*

Zmiana rozwiązań wynikających z obowiązującego rozporządzenia Ministra Środowiska dokonana została przede wszystkim w odniesieniu do części opisowej programu ochrony powietrza w zakresie harmonogramu działań naprawczych, poprzez skrócenie czasu realizacji działań średnioterminowych – z 5 lat na okres nie dłuży niż 4 lata i działań długoterminowych – z 10 lat na okres nie dłuższy niż 6 lat. Ponadto, do harmonogramu wprowadzony zostanie obowiązek określania działań krótkoterminowych z terminem realizacji nie dłuższym niż 2 lata, w tym w podziale na etapy: I etap – poniżej 1 roku, II etap – jeden rok, III etap - powyżej jednego roku (ze względu na procedurę decyzyjną oraz, w przypadku działań inwestycyjnych, ze względu na procedurę zamówień publicznych) od dnia przyjęcia uchwały sejmików województw w sprawie programów ochrony powietrza.

Zmiana obejmuje także wprowadzenie wskaźników monitorowania postępów realizacji działań naprawczych oraz osiągniętych efektów ekologicznych, zgodnie z zaleceniami Najwyższej Izby Kontroli, stanowiącymi o konieczności wprowadzenia do programów ochrony powietrza elementów umożliwiających ocenę skuteczności podejmowanych działań naprawczych, jak również wprowadzenie okresów przejściowych, które zapewnią możliwość oceny prawidłowości realizowanych działań naprawczych przed upływem całkowitego okresu obowiązywania programu ochrony powietrza. Wskaźniki te pozwolą na monitorowanie postępów realizacji programów ochrony powietrza zarządom województw z poziomu województwa, jak również Ministrowi Środowiska z poziomu krajowego.

Projekt rozporządzenia został zmodyfikowany także o zakres informacji niezbędnych do uwzględnienia w programach ochrony powietrza oraz planach działań krótkoterminowych, tak aby zarządy województw mogły przekazać do Ministra Środowiska informację o przyjętych ww. programach i planach w drodze uchwały sejmików województw, zgodnie z zakresem i układem określonym w załączniku nr 12 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2018 r. *w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza.*

W projekcie rozporządzenia określono:

1) części składowe programów ochrony powietrza (§ 3-7),
2) części składowe planów działań krótkoterminowych (§ 8-11),
3) formę sporządzenia programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (§ 13),
4) przykłady działań krótkoterminowych i ograniczeń wynikających z planu działań krótkoterminowych (załącznik).

W projekcie rozporządzenia, w ramach części składowych programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych, określone zostały szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać programy i plany.

Wraz z wejściem w życie przedmiotowego rozporządzenia traci moc obowiązujące rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 września 2012 r. w sprawie programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych (Dz. U. poz. 1028).

W projekcie rozporządzenia wprowadzone zostały przepisy przejściowe odnoszące się do obowiązujących programów ochrony powietrza, przygotowanych i przyjętych w drodze uchwał sejmików województw, na podstawie wyników oceny poziomów substancji w powietrzu za lata poprzednie, zgodnie z którymi w brzmieniu dotychczasowym zachowują one moc i obowiązują do czasu, na jaki zostały uchwalone.

W przypadku programów ochrony powietrza opracowywanych dla stref na podstawie wyników oceny poziomów substancji w powietrzu za 2017 r. oraz do planów działań krótkoterminowych stanowiących integralną część tych programów postanowiono, że stosuje się przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 91 ust. 10 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska obowiązujące w dniu wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, jednak nie dłużej niż do dnia 15 czerwca 2020 r.

Jednocześnie ze względu na konieczność wykonania ww. wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, zgodnie z którym zarządy województw zobligowane zostaną do przygotowania nowych programów ochrony powietrza na podstawie przekazanych w terminie do dnia 30 kwietnia 2019 r. przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, wyników oceny poziomów substancji w powietrzu za 2018 r., programy ochrony powietrza będą spełniały wymagania określone na podstawie przepisów niniejszego rozporządzenia. Sejmiki województw zobowiązane będą do przyjęcia ww. programów w drodze uchwał w terminie do dnia 15 czerwca 2020 r. Następnie zarządy województw przekażą ministrowi właściwemu do spraw środowiska informację o tych uchwałach w terminie do dnia 20 czerwca 2020 r. W tym miejscu należy zauważyć, że przypadek przygotowania nowych programów ochrony powietrza dla stref, w których stwierdzone zostały przekroczenia określonych poziomów dopuszczalnych / docelowych dla niektórych substancji w powietrzu w wyniku oceny poziomów substancji w powietrzu za 2018 r., jest sytuacją bezprecedensową. Wynika to z nałożonego przez Komisję Europejską na Rząd Rzeczypospolitej Polskiej w trakcie spotkania „package meeting", które miało miejsce w dniu 16 listopada 2018 r.

w Ministerstwie Środowiska, obowiązku przekazania do Komisji nowych programów ochrony powietrza, o których mowa powyżej, w nieprzekraczalnym terminie do końca czerwca 2020 r.

O sytuacji tej pracownicy urzędów marszałkowskich byli informowani na bieżąco. Resort środowiska o tym fakcie poinformował urzędy marszałkowskie podczas spotkań w dniach 11 czerwca 2018 r., a następnie w dniu 11 i 25 lutego 2019 r.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej, w tym w szczególności z dyrektywą 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu (Dz. Urz. UE L 23 z 26.01.2005, str. 3, UE L 87 z 31.03.2009 r., str. 109 oraz Dz. Urz. UE L 226 z 29.08.2015, str. 4), dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystszego powietrza dla Europy (Dz. Urz. UE L 152 z 11.06.2008, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 226 z 29.08.2015, str. 4) oraz Decyzją Komisji 2011/850/WE z dnia 12 grudnia 2011 r. ustanawiającą zasady stosowania dyrektyw 2004/107/WE i 2008/50/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do systemu wzajemnej wymiany informacji oraz sprawozdań dotyczących jakości otaczającego powietrza (Dz. Urz. UE L 335 z 17.12.2011, str. 86 oraz Dz. Urz. UE L 156 z 20.06.2017, str. 36), jak również Wytycznymi Komisji do tej decyzji.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039 oraz z 2004 r. poz. 597) i nie podlega notyfikacji Komisji Europejskiej.

Projekt rozporządzenia może wpłynąć pozytywnie na działalność mikroprzedsiębiorców, a także małych i średnich przedsiębiorców.

Projekt rozporządzenia, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248), zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny.

PODSEKRETARZ STANU

Sławomir Mazurek

Dyrektor Departamentu
Ochrony Powietrza i Klimatu

Agnieszka Kosowska

2019 -03- 21

21.03.2019